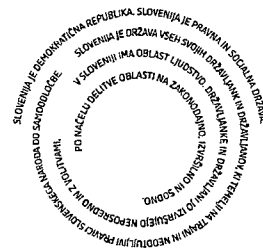

t: 01 478 94 00, f: 01 478 98 45, e: gp@dz-rs.si, www.dz-rs.si

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	25-09-2019
Šifra:	433-02/19-6/2
Povezava:	
EPA:	784-VIII EU:
Sign. zn.:	
Kratika:	

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 – uradno prečiščeno besedilo, 20/06 – ZNOJF-1, 109/08, 39/11 in 48/12) in 114. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13 in 38/17) podpisani poslanki in poslanci vlagamo

ki vam ga pošljamo v obravnavo in sprejem po rednem postopku na podlagi 114. in 115. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije.

Na sejah Državnega zbora in na sejah matičnega delovnega telesa bo v imenu predlagateljev sodeloval poslanec Luka Mesec.

- Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o prispevkih za socialno varstvo
- Podpisi poslank in poslancev

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O PRISPEVKIH ZA SOCIALNO VARNOST

I. UVOD

Zakon o prispevkih za socialno varnost (Uradni list RS, št. 5/96, 18/96 – ZDavP, 34/96, 87/97 – ZDavP-A, 3/98, 7/98 – odl. US, 106/99 – ZPIZ-1, 81/00 – ZPSV-C, 97/01 – ZSDP, 97/01, 62/10 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 96/12 – ZPIZ-2, 91/13 – ZZVZZ-M, 99/13 – ZSVarPre-C in 26/14 – ZSDP-1) določa obračunavanje in plačevanje ter stopnje prispevkov za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, obvezno zdravstveno zavarovanje, starševsko varstvo in za zaposlovanje v skladu z zakoni, na podlagi katerih so prispevki uvedeni ter določa osnovo za obračunavanje in plačevanje prispevkov za zaposlovanje. Zakon določa stopnje obremenitve dela in kapitala, na podlagi katerih se financira sistem socialne države.

Poslanska skupina Levica je v zakonodajni postopek vložila predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. S tem predlogom se ukinja dopolnilno zdravstveno zavarovanje, ki je anomalija v sistemu financiranja zdravstvenega varstva v Republiki Sloveniji. Izpad dohodkov dopolnilnega zavarovanja pa je potrebno nadomestiti z dajatvijo, ki bo pravičnejša in splošna. Da bi lahko dopolnilno zavarovanje v celoti prenesli v obvezno so zato potrebne spremembe stopenj prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje. V skrb za preglednost in celovitost pravnega reda zato predlagamo spremembe Zakona o prispevkih za socialno varnost v paketu s predlogom Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju.

S predlagano novelo se zaradi ukinitve dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja v Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju določajo nove stopnje prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje.

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Sprememba zakona o prispevkih za socialno varnost je nujna, če se ob prenosu dopolnilnega zavarovanja v obvezno želi zagotoviti enako raven sredstev za zdravstveno varstvo, s katerimi

razpolaga plačnik storitev Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. S tem se ohranja enaka raven pravic do zdravstvenega varstva, njihova dostopnost in kvaliteta. V prvi vrsti je tako varovana pravica pacientov do varovanja zdravja, ki jo zagotavlja tako Ustava RS kot mednarodni pravni akti.¹

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj zakona je zagotoviti dodatna sredstva za zdravstveno varstvo, ki ob ukinitvi dopolnilnega zavarovanja oziroma prenehanju plačevanja slednjega, izpadejo iz zdravstvenega sistema. Cilj zakona je, da se vsem državljanom Slovenije zagotovi celovito zdravstveno varstvo in to na socialno pravičen način. V ta namen smo v povezanem zakonu (noveli ZZVZZ) določili, da bo obvezno zdravstveno zavarovanje krilo celotno ceno zdravstvenih storitev iz "košarice obveznega zdravstvenega zavarovanja". S tem bo odpadla potreba po dopolnilnem zdravstvenem zavarovanju, ki je socialno krivično in ekonomsko neučinkovito. Sredstva bomo zagotovili s povečanjem socialnih prispevkov na pravičen način, kar je predmet tega zakona. Novela povečuje prispevne stopnje za obvezno zdravstveno zavarovanje in tako nadomešča izpad dohodka, ki se bo zgodil z ukinitvijo dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja. Povečanje odstotkov prispevnih stopenj od bruto dohodkov pomeni povečano solidarnost pri plačevanju prispevkov za zdravstveno zavarovanje, ki je obstoječemu sistemu dopolnilnega zavarovanja manjkala. Predlog zakona zagotavlja več sredstev za zdravstvo, kot jih zagotavlja trenutni ekonomsko neučinkovit sistem dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja ter vzdržno financiranje Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in dodatna sredstva za širjenje in razvoj zdravstvenih storitev.

2.2 Načela

Novela zakona temelji na osnovnih načelih zdravstvenega varstva. Novela temelji na načelu socialne države, ki od zakonodajalca terja, da upošteva ekonomsko-socialni položaj vseh skupin prebivalstva, pri čemer ni dovolj upoštevanje formalne enakosti, temveč predvsem

¹ Npr. 22. In 25 člen Splošne deklaracije človekovih pravic, 9. in 12. člen Mednarodnega pakta o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah, ter 11., 12. In 13. člen Evropske socialne listine.

materialne (dejanske in vsebinske) enakosti oziroma možnosti učinkovitega uresničevanje vseh pravic, ki jih ima posameznik.²

Novela temelji tudi na načelu pravičnosti. Dopolnilno zdravstveno zavarovanje se financira iz premij, ki funkcionirajo kot regresiven davek, ki je nepravičen: plačati ga mora vsakdo v enaki višini, ne glede na višino dohodka. Z ukinitvijo dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja in sočasnim dvigom prispevnih stopenj za različne kategorije zavarovancev pa regresiven davek nadomeščamo s pravičnim prispevkom, ki je odvisen od višine dohodka zavarovanca. Vsakdo prispeva po svojih zmožnostih: revnejši zavarovanci prispevajo manj, premožnejši pa več.

2.3 Poglavitne rešitve

Poglavitna rešitev predloga zakona je, da ob ukinitvi prostovoljnega dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja z ustreznimi dvigi prispevnih stopenj za obvezno zdravstveno zavarovanje (OZZ) zagotovi nadomestna sredstva za izvajanje nalog, ki jih ima Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) od 1. januarja 2021, ko se ukinja dopolnilno zdravstveno zavarovanje.

252 milijonov EUR zagotavljamo iz naslova dviga prispevne stopnje za OZZ, iz 6,56 % na 8,16 %, za delodajalce. Od tega 31,4 milijone EUR prispeva država v širšem smislu (državni proračun, ZPIZ in ZZZS), 220,6 milijonov EUR pa zasebni sektor.

157,8 milijonov EUR iz naslova dviga prispevne stopnje za OZZ iz 6,36 % na 7,36 % prispevajo zaposleni. Končni učinek na neto dohodek bo za veliko večino zaposlenih pozitiven. Neto dohodek zavarovanca na minimalni plači se bo povečal za 26 EUR mesečno oziroma 312 EUR letno, dohodek zavarovanca, ki prejema povprečno plačo za 22 EUR mesečno oziroma 264 EUR letno, dohodek zavarovanca, ki prejema dvakratnik povprečne plače pa za 12 EUR mesečno oziroma 144 EUR letno.

Dodatnih 26,9 milijonov EUR zagotavljamo iz naslova dviga prispevkov za samozaposlene: tem se prispevek za OZZ, ki se obračuna kot seštevek prispevka za zaposlene in delodajalce, iz sedanjih 13,45 % poviša na 16,05 %. Vsem normiranim samozaposlenim, ki plačujejo

² Šturm in drugi, Komentar Ustave Republike Slovenije (2002), str. 91.

minimalne prispevke (ti se obračunajo od osnove 60 % povprečne plače), se bo ne glede na višino dohodka neto dohodek mesečno povečal za 10 EUR mesečno oziroma 120 EUR letno.

Dvigi prispevnih stopenj za OZZ za preostale kategorije zavarovancev so sorazmerni z dvigi prispevnih stopenj za delodajalce in za zaposlene.

3. PRILAGOJENOST UREDITVE PRAVU EU IN PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH

3.1 Prilagojenost pravu EU

Predlog zakona ni predmet usklajevanja z EU.

3.2 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Avstrija

Socialni prispevki delojemalca v Avstriji pokrivajo zdravstveno zavarovanje, pokojninsko zavarovanje, zavarovanje za primer brezposelnosti ter stanovanjski sklad. Prispevna stopnja delojemalca za obvezno zdravstveno zavarovanje znaša 3,87 %.³ Strukturo vseh socialnih prispevkov delojemalca prikazuje spodnja tabela:

Prispevki za:	Stopnja prispevka za upravne, poslovne in druge strokovne delavce (beli ovratniki) (v %)	Stopnja prispevka za proizvodne delavce (modri ovratniki) (v %)
pokojninsko zavarovanje	10,25	10,25
zdravstveno zavarovanje	3,87	3,87³
zavarovanje za primer brezposelnosti	3,00	3,00
stanovanjski sklad (<i>housing fund</i>)	0,50	0,50
Skupaj	17,62	17,62

Vir: European Tax Handbook, 2018.

(Vir: Zdravstveni sistemi, 1. del, str.6)

³ Zdravstveni sistemi 1. del, str. 5-6

Socialni prispevki delodajalca v Avstriji pokrivajo pokojninsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za primer brezposelnosti, nezgodno zavarovanje, zavarovanje v primeru insolventnosti in stanovanjski sklad (Housing fund). Prispevna stopnja delodajalca za obvezno zdravstveno zavarovanje delavca znaša 3,78 %.⁴ Strukturo vseh socialnih prispevkov delodajalca prikazuje spodnja tabela:

Prispevki za:	Stopnja prispevka za upravne, poslovne in druge strokovne delavce (beli ovratniki) (v %)	Stopnja prispevka za proizvodne delavce (modri ovratniki) (v %)
pokojninsko zavarovanje	12,55	12,55
zdravstveno zavarovanje	3,78	3,78⁵
zavarovanje za primer brezposelnosti	3,00	3,00
nezgodno zavarovanje (<i>accident insurance</i>)	1,30	1,30
zavarovanje v primeru insolventnosti	0,35	0,35
stanovanjski sklad (<i>housing fund</i>)	0,50	0,50
Skupaj	21,48	21,48

Vir: European Tax Handbook, 2018.

Češka

Na Češkem je zdravstveno zavarovanje za zaposlene obvezno. Nosilci zdravstvenega zavarovanja so Češka služba za socialno varnost (Česká správa sociálního zabezpečení, ČSSZ), Okrožne službe za socialno varnost (OSSZ) in državni organi (service authorities), kot so Ministrstvo za obrambo, Ministrstvo za notranje zadeve, Služba za zapore Češke, Generalni carinski urad, Varnostna informacijska služba in Urad za zunanje zadeve in informiranje ter Ministrstvo za delo in socialne zadeve.⁵

Zaposleni na Češkem s prispevki pokrivajo zdravstveno zavarovanje, invalidsko zavarovanje, pokojninsko zavarovanje in zavarovanje za primer brezposelnosti. Prispevna stopnja za zaposlenega za obvezno zdravstveno zavarovanje znaša 4,5 %, za samozaposlenega pa 13,5 %. Strukturo socialnih prispevkov delojemalca na Češkem prikazuje spodnja tabela:

⁴ Ibid. str. 6

⁵ Zdravstveni sistemi 1. del, str. 7

Tabela 4: Struktura socialnih prispevkov delojemalca za leto 2017 in 2018

Prispevki za:	Zaposlene (v %)	Samozaposlene (v %)
zdravstveno zavarovanje	4,5	13,5
invalidsko zavarovanje (<i>disability insurance</i>)	0	2,3 ⁸
pokojninsko zavarovanje	6,5	28,0
zavarovanje za primer brezposelnosti	0	1,2
Skupaj	11,0	45,0

Vir: European Tax Handbook, 2018.

(Vir: Zdravstveni sistemi, 1. del. str.7)

Socialni prispevki, ki jih za delavca plačuje delodajalec na Češkem pokrivajo pokojninsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, nezgodno zavarovanje in zavarovanje za primer brezposelnosti. Prispevna stopnja delodajalca za obvezno zdravstveno zavarovanje delavca znaša 9 %. Strukturo prispevkov delodajalca prikazuje spodnja tabela:

Tabela 5: Struktura socialnih prispevkov delodajalca za leto 2017 in 2018

Prispevki za:	Stopnja prispevka (%)
pokojninsko zavarovanje	21,5
zdravstveno zavarovanje	9
invalidsko zavarovanje (<i>disability insurance</i>)	2,3
zavarovanje za primer brezposelnosti	1,2
Skupaj	34

Vir: European Tax Handbook, 2018.

(Vir: Zdravstveni sistemi, 1. del. str. 8)

Hrvaška

Hrvaška ima kombiniran model financiranja zdravstvenega varstva, kar pomeni, da se slednje financira tako iz prispevkov kot iz proračuna. Poznajo tako obvezno kot prostovoljno zdravstveno zavarovanje. Obvezno zdravstveno zavarovanje pokriva 80 % storitev iz košarice pravic obveznega zdravstvenega zavarovanja, njegov nosilec pa je Hrvaški zavod za

zdravstveno zavarovanje. Preostalih 20 % stroškov zdravstvenih storitev plačuje zavarovanec, obenem pa znesek, ki ga plačuje zavarovanec ne sme presegati 2000 hrvaških kun.

Delojemalci na Hrvaškem ne plačujejo prispevka za zdravstveno zavarovanje, plačujejo pa prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v višini 20 % bruto plače. Socialni prispevki delodajalca na Hrvaškem pokrivajo zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za primer brezposelnosti in zavarovanje za primer poškodb. Prispevna stopnja delodajalca za zdravstveno zavarovanje znaša 15 % bruto plače delavca. Strukturo socialnih prispevkov delodajalca prikazuje spodnja tabela:

Tabela 6: Struktura socialnih prispevkov delodajalca za leto 2018

Prispevki za:	Stopnja prispevka (%)
zdravstveno zavarovanje	15
zavarovanje za primer brezposelnosti	1,7
zavarovanje za primer poškodb	0,5
Skupaj	17,2

Vir: European Tax Handbook, 2018.

(Vir: Zdravstveni sistemi, 1. del. str. 9)

Italija

V Italiji obstajajo tri ravni upravljanja zdravstvenega varstva, nacionalna, deželna in lokalna. Na nacionalni ravni se določajo splošne smernice, medtem ko dežele sprejemajo lastno zdravstveno zakonodajo, zaradi česar se razlikuje tudi kakovost zdravstvenih storitev med deželami. Proračun za zdravstvo se določa na nacionalni ravni, delno pa je financiran tudi s strani prispevkov delojemalcev in delodajalcev. Vlada vplačuje razliko neposredno.⁶ Sredstva se deželam delijo po formuli, ki se je v preteklosti pogosto spreminjala. Zasnovana je na vrstah zdravstvene porabe, strukturi prebivalcev itd.⁷

Socialni prispevki so odvisni od tipa dejavnosti, velikosti podjetja in statusa zaposlene osebe. Skupna prispevna stopnja se običajno giblje med 40 % in 45 % skupnih letnih prejemkov zaposlene osebe. Od 80 % do 85 % tega prispeva delodajalec, ostalo pa delojemalec. Tako

⁶ Zdravstveni sistemi, 1. del. str. 9

⁷ Ibid. str.9

prispevna stopnja za delojemalca znaša običajno med 9 % in 10 % bruto plače, za delodajalca pa okrog 35 % bruto plače zaposlenega.⁸

Nemčija

V Nemčiji je vključenost v sistem obveznega zdravstvenega zavarovanja odvisna od višine prihodkov posameznika – tisti z bruto prihodki nižjimi od 59.400 EUR letno ali 4.950 EUR mesečno so vključeni v obvezno zdravstveno zavarovanje.⁹ Socialni prispevki delojemalca v Nemčiji (v sistemu obveznega zavarovanja) pokrivajo pokojninsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za primer brezposelnosti ter invalidsko zavarovanje in zavarovanje za starost. Prispevna stopnja zaposlenega za zdravstveno zavarovanje znaša 7,3 %. Zdravstvene zavarovalnice zahtevajo tudi dodaten prispevek v različni višini, ki ga plačujejo samo zaposleni (v povprečju 1 %).¹⁰

Struktura socialnih prispevkov delojemalca v Nemčiji je prikazana v spodnji tabeli:

Tabela 7: Struktura socialnih prispevkov delojemalca za leto 2018

Prispevki za:	Stopnja prispevka (%)	za mesečne plače do (v EUR)
pokojninsko zavarovanje	9,3	6.500 (5.800 v petih »novih« zveznih deželah)
zdravstveno zavarovanje	7,3 (+1)¹⁸	4.425
zavarovanje za primer brezposelnosti	1,5	6.500 (5.800 v petih »novih« zveznih deželah)
invalidsko in zavarovanje za starost (<i>insurance for disability and old age</i>)	1,275 (+0,25) ¹⁹ (1,775 v zvezni deželi Saški)	4.425

Vir: European Tax Handbook, 2018.

(Vir: Zdravstveni sistemi, 1. del. str.11)

Strukturo socialnih prispevkov delodajalca pa v spodnji tabeli:

⁸ Ibid. str. 9

⁹ Ibid. str. 10

¹⁰ Ibid. str. 10

Tabela 8: Struktura socialnih prispevkov delodajalca za leto 2018

Prispevki za:	Stopnja prispevka (%)	za mesečne plače do (v EUR) ²⁰
pokojninsko zavarovanje	9,3	6.500 (5.800 v petih »novih« zveznih deželah)
zdravstveno zavarovanje	7,3	4.425
zavarovanje za primer brezposelnosti brezposelnosti	1,5	6.500 (5.800 v petih »novih« zveznih deželah)
invalidsko in zavarovanje za starost (<i>insurance for disability and old age</i>)	1,275 (0,775 v zvezni deželi Saški)	4.425

Vir: European Tax Handbook, 2018.

(Vir: Zdravstveni sistemi, 1. del. str.11)

4. OCENA FINANČNIH POSLEDIC ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona ima posledice za državni proračun in druga javnofinančna sredstva v letu 2021 za katero državni proračun še ni sprejet. Posledice podrobneje predstavljamo spodaj.

Učinki na Zavod za zdravstveno zavarovanje (ZZZS)

V noveli ZZVZZ smo ocenili, da bo zaradi ukinitve dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja oziroma prenosa dopolnilnega zavarovanja v obvezno zavoľo neprekinjenega zagotavljanja zdravstvenega varstva za vse zavarovance Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) treba leta 2021 zagotoviti dodatna sredstva. Po podatkih Agencije za zavarovalni nadzor (AZN) so komercialne zavarovalnice leta 2018 za izplačilo škod iz naslova dopolnilnega zavarovanja namenile 477 milijonov EUR. V letih 2010-2018 so odhodki teh zavarovalnic za izplačilo škod v povprečju naraščali za 3,47 % letno. Ob nadaljevanju takšnega trenda bo torej treba leta 2021 ZZZS-ju zagotoviti vsaj 528 milijonov EUR.

V tem zakonu so zato predlagani dvigi prispevnih stopenj za obvezno zdravstveno zavarovanje (OZZ) za različne kategorije zavarovancev s katerimi ZZZS-ju zagotavljamo 566,3 milijona EUR dodatnih prihodkov¹¹:

- 67 milijonov EUR prispevajo upokojenci: v noveli ZZVZZ je določen obračun prispevka za OZZ na pokojnino po stopnji 1 %.
- 157,8 milijonov EUR iz naslova dviga prispevne stopnje za OZZ s 6,36 % na 7,36 % prispevajo zaposleni.
- 252 milijonov EUR iz naslova dviga prispevne stopnje za OZZ s 6,56% na 8,16% prispevajo delodajalci. Od tega 31,4 milijone EUR prispeva država v širšem smislu (državni proračun, ZPIZ in ZZZS), 220,6 milijonov EUR pa zasebni sektor.
- 26,9 milijonov EUR prispevajo samozaposleni: tem se prispevek za OZZ, ki se obračuna kot seštevek prispevka za zaposlene in delodajalce, s sedanjih 13,45 % poveča na 16,05%.
- 62,5 milijonov EUR prispevajo lastniki pasivnih virov dohodka. To so dividende, obresti nad 1000 EUR, dobički iz kapitala, dohodki iz oddajanja premoženja v najem in dohodki iz prenosa premoženjske pravice. Na te vire je v noveli ZZVZZ določena uvedba prispevka za OZZ po stopnji 7,36 %.
- 1 milijon EUR prispevajo kmetje iz naslova dviga prispevne stopnje za kmete, pri katerih je osnova katastrski dohodek od kmetijskih in gozdnih zemljišč, s 18,78 % na 21,73 %; dviga prispevne stopnje za kmete oziroma člane njihovih gospodarstev in druge osebe, ki opravljajo kmetijsko dejavnost kot edini ali glavni poklic s 5,21 % na 6,03 % ter dviga prispevkov za kmete, ki so obvezno oziroma prostovoljno pokojninsko in invalidsko zavarovani, s 6,36 % in 7,36 %.
- 2,2 milijona EUR prispevajo samoplačniki, ki se jim prispevna stopnja za OZZ s 5,96 % dvigne na 6,96 %.

¹¹ Gre za oceno Ministrstva za finance, ki je narejena na oceni strukture zavezancev v letu 2018, in ne upošteva s strani Urada za makroekonomske analize in razvoj predvidenih rasti plač in zaposlenosti v letih 2019, 2020 in 2021, ki bi prihodke še povežali.

- 3,6 milijona EUR dodatnih prihodkov ZZZS zagotavljata dvig prispevne stopnje za brezposelne osebe, ki prejemajo pri zavodu za zaposlovanje denarno nadomestilo s 5,96 % na 6,9 % ter dvig prispevne stopnje, ki jo za te osebe plačuje zavod za zaposlovanje s 5,96 % na 7,41 %.
- Do priliva ostalih sredstev v skupni vrednosti 7 milijonov EUR pa bo prišlo zaradi sprememb ostalih prispevnih stopenj v noveli ZZVZZ.

Od navedenih dodatnih prihodkov ZZZS je treba nazadnje odšteti 15 milijonov EUR prihodkov. Gre za 15 milijonov EUR, ki jih v sedanjí ureditvi za plačilo dopolnilnega zavarovanja namenja državni proračun. Po ukinitvi DZZ bo proračun razbremenjen tega stroška, vendar pa se bo izguba prenesla na ZZZS.

Nazadnje je treba upoštevati tudi povečanje odhodkov ZZZS iz naslova dviga stroškov dela (zaradi dviga prispevne stopnje za delodajalce) za 13,4 milijone EUR.

Upoštevaje vse prihodke in odhodke ZZZS, bo finančni presežek ZZZS znašal 552,9 milijonov EUR.

Učinki na proračun države

Zaradi učinkov dviga prispevnih stopenj se bodo, po ocenah Ministrstva za finance, prihodki državnega proračuna zmanjšali za 64,7 milijonov EUR.

- Zaradi uvedbe prispevka za OZZ na pasivne vire se bo prihodek iz naslova dohodnine zmanjšal za 10,9 milijonov EUR.
- Zaradi dviga prispevne stopnje OZZ za zaposlene se bo prihodek iz naslova dohodnine zmanjšal za 30,5 milijonov EUR.
- Zaradi dviga prispevka za OZZ za delodajalce se bo prihodek iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb (DDPO) zmanjšal za 38,3 milijone EUR.
- Prihodki iz naslova davka na dodano vrednost (DDV) pa se bodo zaradi dviga potrošnje povečali za 15 milijonov EUR.

Odhodki državnega proračuna se bodo zaradi dviga prispevne stopnje OZZ za delodajalce povečali za 15 milijonov EUR. Hkrati bo prišlo do znižanja odhodkov državnega proračuna za

15 milijonov EUR, ker bo država razbremenjena plačila DZZ za socialno ogrožene. Zaradi sprememb v noveli ZZVZZ se bodo odhodki državnega proračuna povečali za dodatnih 2,3 milijona EUR. Nazadnje se bodo odhodki državnega proračuna za 1,8 milijona EUR povečali tudi zaradi dviga prispevka, ki ga za brezposelne osebe, ki prejemajo pri zavodu za zaposlovanje denarno nadomestilo, plačuje Zavod za zaposlovanje.

Zaradi opisanih sprememb se bo primanjkljaj državnega proračuna povečal za 68,8 milijonov EUR.

Učinki na Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ZPIZ)

Javnofinančni učinki dviga prispevnih stopenj v tem zakonu in noveli ZPSV na ZPIZ bodo nevtralni. Zaradi dviga prispevnih stopenj na strani delodajalcev se bodo sicer odhodki ZPIZ povečali za 300.000 EUR, poleg tega pa se bodo za 1,33 milijone dvignili tudi odhodki zaradi zvišanja prispevnih stopenj za prejemnike invalidskih nadomestil. Toda ker se primanjkljaji ZPIZ pokrivajo s transferji iz proračuna, se bodo za skupno vrednost dviga odhodkov ZPIZ (tj. 1,6 milijonov EUR) povišali tudi prihodki ZPIZ iz državnega proračuna.

Učinki na neto dohodke zavarovancev

- Zaposleni

Zaradi ukinitve dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja so vsi zaposleni zavarovanci (teh je 813.743) razbremenjeni plačila premij iz dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja v vrednosti 35 EUR mesečno oziroma 420 EUR letno. Vendar se jim zaradi dviga prispevnih stopenj zniža neto plača, pri čemer je višina tega znižanja odvisna od višine bruto plače. Na končni neto dohodek zavarovanca vpliva tudi znižanje davčne osnove za obračun dohodnine, ki je posledica dviga prispevkov za OZZ za 1 odstotno točko: stranski učinek dviga prispevnih stopenj je davčna razbremenitev zavezancev z dohodnino. Končni učinek na neto dohodek bo za veliko večino zaposlenih pozitiven. Neto dohodek zavarovanca na minimalni plači se bo povečal za 26 EUR mesečno oziroma 312 EUR letno, dohodek zavarovanca, ki prejema povprečno plačo za 22 EUR mesečno oziroma 264 EUR letno, dohodek zavarovanca, ki prejema dvakratnik povprečne plače pa za 12 EUR mesečno oziroma 144 EUR letno. Prikaz učinkov na neto dohodke zaposlenih glede na višino bruto plače je prikazan v spodnji tabeli:

Zaposleni	Bruto plača v EUR (mesečno)	Učinek na neto dohodek v EUR (mesečno)	Učinek na neto dohodek v EUR (letno)
Minimalna plača (2020)	941	26	312
povprečna plača	1.721	22	264
2x povprečna plača	3.442	12	144
3x povprečna plača	5.163	1	12
4x povprečna plača	6.884	-7	- 84
5x povprečna plača	8.605	-8	- 96

- *Samozaposleni*

Zaradi ukinitve dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja so tudi vsi samozaposleni (teh je 75.240) razbremenjeni plačila premije za dopolnilno zavarovanje. Vendar pa se jim zaradi

dviga prispevka, ki se obračuna kot seštevek prispevka za zaposlenega in za delodajalca, s 13,45 % na 16,05 % zniža neto dohodek. Kakor pri zaposlenih tudi pri samozaposlenih pa dvig prispevnih stopenj vpliva na zmanjšanje osnove za obračun dohodnine, zaradi česar pride do davčne razbremenitve samozaposlenih. Po podatkih Ministrstva za finance 86,5 % samozaposlenih, ki svojo davčno osnovo ugotavljajo z upoštevanjem normiranih odhodkov, plačuje minimalne prispevke za socialno varnost. Vsem tem normiranim samozaposlenim, ki plačujejo minimalne prispevke (ti se obračunajo od osnove 60 % povprečne plače), se bo ne glede na višino dohodka neto dohodek mesečno povečal za 10 EUR mesečno oziroma 120 EUR letno. Ukrep bo podobno učinkoval tudi na večino samozaposlenih, ki svojo davčno osnovo ugotavljajo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov. Po podatkih MF namreč tudi 80 % plačuje minimalne prispevke.

- *Upokojenci*

Druga najobsežnejša skupina zavarovancev, na katero bo vplivala ukinitve dopolnilnega zavarovanja, bodo upokojenci. Zaradi ukinitve dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja bodo vsi upokojenci (teh je 545.257) razbremenjeni plačila premije za dopolnilno zavarovanje. Vendar pa se jim bo zaradi uvedbe prispevka na pokojnino po 1 % stopnji v noveli ZZVZZ znižala pokojnina, pri čemer bo višina znižanja odvisna od višine pokojnine. Kljub temu bo učinek na neto dohodek vseh upokojencev pozitiven. Upokojencem, ki so avgusta 2019 prejeli najnižjo zagotovljeno pokojnino, ki znaša 223 EUR, se bo neto dohodek povišal za 33 EUR mesečno oziroma 396 EUR letno. Upokojencu z minimalno zagotovljeno pokojnino za 40 let delovne dobe, tj. 530 EUR, se bo neto dohodek povečal za 30 EUR mesečno oziroma za 360 EUR letno. Upokojencu s povprečno pokojnino, ki je avgusta 2019 znašala 662 EUR, pa se bo neto dohodek mesečno povišal za 29 EUR oziroma 348 EUR letno. Celo najbogatejši upokojenci bodo na boljšem: upokojencu, ki je avgusta prejel najvišjo izplačano pokojnino v višini 2.834 EUR, se bo neto dohodek povišal za 7 EUR mesečno oziroma 84 EUR letno. Učinki na neto dohodke upokojencev so prikazani v spodnji tabeli:

Upokojenci	Pokojnina v EUR (mesečno)	Učinek na neto dohodek v EUR (mesečno)	Učinek na neto dohodek v EUR (letno)
Minimalna zjamčena pokojnina	223	33	396
Minimalna zjamčena za 40 let delovne dobe	530	30	360
Povprečna pokojnina	662	28	336
2x povprečne pokojnine	1324	22	264
3x povprečne pokojnine	1986	15	180
Najvišja izplačana pokojnina	2834	7	84

5. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

Zakon ne bo imel drugih posledic.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o prispevkih za socialno varnost (Uradni list RS, št. 5/96, 18/96 – ZDavP, 34/96, 87/97 – ZDavP-A, 3/98, 7/98 – odl. US, 106/99 – ZPIZ-1, 81/00 – ZPSV-C, 97/01 – ZSDP, 97/01, 62/10 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 96/12 – ZPIZ-2, 91/13 – ZZVZZ-M, 99/13 – ZSVarPre-C in 26/14 – ZSDP-1) se v 11. členu:

- v 1. točki v prvi alineji število »6,36« nadomesti s številom »7,36« in v drugi alineji število »6,56« nadomesti s številom »8,16«,
- v 2. točki se v prvi alineji črta besedilo, ki se glasi: »Republika Slovenija za zavarovance iz 15., 16. in 19. točke prvega odstavka 15. člena in zavarovanci iz 20. točke prvega odstavka 15. člena ZZZ po stopnji« ter se doda nova druga alineja, ki se glasi: »Republika Slovenija za zavarovance iz 15., 16. in 19. točke prvega odstavka 15. člena in zavarovanci iz 20. točke prvega odstavka 15. člena ZZZ po stopnji 6,96 %«,
- v 3. točki v prvi alineji število »5,21« nadomesti s številom »6,03«,
- v 3.a točki število »18,78« nadomesti z številom 21,73«.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

2. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. januarja 2021.

Do začetka uporabe tega zakona se uporabljajo določbe Zakona o prispevkih za socialno varnost (Uradni list RS, št. 5/96, 18/96 – ZDavP, 34/96, 87/97 – ZDavP-A, 3/98, 7/98 – odl. US, 106/99 – ZPIZ-1, 81/00 – ZPSV-C, 97/01 – ZSDP, 97/01, 62/10 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 96/12 – ZPIZ-2, 91/13 – ZZVZZ-M, 99/13 – ZSVarPre-C in 26/14 – ZSDP-1).

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Člen določa dvige prispevnih stopenj za obvezno zdravstveno zavarovanje za različne kategorije zavarovancev, s katerimi se zagotavlja nadomestitev izpada sredstev za zdravstvo, ki bodo nastale zaradi ukinitve dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja.

V sedanji ureditvi 6,36 % stopnji prispevek za zavarovanje za primer bolezni in poškodbe izven dela (v nadaljnjem besedilu: prispevek) plačujejo zaposleni oziroma zavarovanci iz 1., 2., 3., 4., 5., 6., in 8. točke 15. člena ZZZ. To so:

1. osebe, ki so v delovnem razmerju v Republiki Sloveniji;
2. osebe v delovnem razmerju pri delodajalcu s sedežem v Republiki Sloveniji, poslane na delo ali na strokovno izpopolnjevanje v tujino, če niso obvezno zavarovane v državi, v katero so bile poslane;
3. osebe, zaposlene pri tujih in mednarodnih organizacijah in ustanovah, tujih konzularnih in diplomatskih predstavništvi s sedežem v Republiki Sloveniji, če ni z mednarodno pogodbo drugače določeno;
4. osebe s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, zaposlene pri tujem delodajalcu, ki niso zavarovane pri tujem nosilcu zdravstvenega zavarovanja;
5. osebe, ki na območju Republike Slovenije samostojno opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost kot edini ali glavni poklic;
6. družbeniki osebnih družb, družbeniki družb z omejeno odgovornostjo in ustanovitelji zavodov, če so družbeniki družb oziroma ustanovitelji zavodov poslovodne osebe, ki opravljajo poslovodno funkcijo kot edini ali glavni poklic; ter
8. vrhunski športniki in vrhunski šahisti - člani telesnokulturnih in šahovskih organizacij v Republiki Sloveniji, ki niso zavarovani iz drugega naslova.

Tem zavarovancem se po predlogu prispevna stopnja zviša za 1 odstotno točko - na 7,36 %.

Za zgoraj navedene zavarovance iz 1., 2. in 3. točke prispevek plačujejo tudi delodajalci, in sicer po stopnji 6,56 %. Po enaki stopnji pa dodaten prispevek sami zase plačujejo tudi zgoraj navedeni zavarovanci iz 4., 5., 6., in 8. točke. Tako za prve kot za slednje se ta prispevna stopnja po predlogu Levice povečuje za 1,6 odstotne točke, na 8,16 %.

Zavarovanci iz 9. točke 15. člena ZZVZZ so brezposelne osebe, ki prejemajo pri zavodu za zaposlovanje (ZRSZ) denarno nadomestilo. ZPSV določa, da te osebe prispevek plačujejo po 6,36 % stopnji ter da zanje po 6,56 % stopnji prispevek plačuje zavod za zaposlovanje, vendar pa je treba upoštevati, da sta bili z ZUJF določeni novi in poenoteni nižji stopnji. Brezposelne osebe zato v sedanji ureditvi plačujejo prispevek po 5,96 % stopnji, poleg tega pa zanje po enaki stopnji prispevek plačuje tudi zavod za zaposlovanje. Po predlogu se, sorazmerno z dvigom prispevka za zaposlene, prispevek za brezposelne dviga na 6,9%. Sorazmerno s predlaganim dvigom prispevka za delodajalce, pa se na 7,41 % dviga tudi prispevek za ZRSZ.

Za zavarovance iz 10. točke 15. člena ZZZ – to so osebe s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki prejemajo pokojnino po predpisih Republike Slovenije oziroma preživnino po predpisih o preživninskem varstvu kmetov – prispevek plačuje Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ZPIZ), in sicer po 5,96 % stopnji.

Po enaki stopnji prispevek plačuje tudi Republika Slovenija za zavarovance iz 15., 16. in 19. točke 15. člena ZZZ. To so:

15. osebe s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki so uživalci invalidnin po predpisih o vojaških invalidih in civilnih invalidih vojne, pravic po predpisih o varstvu vojnih veteranov, žrtev vojnega nasilja in udeležencev drugih vojn ter uživalci republiških priznavalnin, če niso zavarovane iz drugega naslova;
16. osebe s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki prejemajo nadomestilo po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih odraslih oseb, če niso zavarovane iz drugega naslova; ter
19. vojaški obvezniki s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki so v civilni službi kot nadomestilu vojaškega roka.

Po 5,96 % stopnji nazadnje prispevek plačujejo tudi zavarovanci iz 20. točke 15. člena ZZZ. To so osebe s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, če ne izpolnjujejo pogojev za zavarovanje po eni izmed točk iz tega odstavka in si same plačujejo prispevek (v nadaljnjem besedilu: samoplačniki).

Po predlogu ZPIZ prispevek še naprej plačuje po 5,96 % stopnji, Republiki Sloveniji in samoplačnikom pa se prispevna stopnja dvigne za 1 odstotno točko, na 6,96 %.

Zavarovanci iz 7. in 11. točke 15. člena ZZZ so kmetje, člani njihovih gospodarstev in druge osebe, ki v Republiki Sloveniji opravljajo kmetijsko dejavnost kot edini ali glavni poklic ter osebe s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki prejemajo pokojnino od tujega nosilca pokojninskega zavarovanja, če z mednarodno pogodbo ni drugače določeno. V sedanji ureditvi plačujejo prispevek po 5,21 % stopnji, po predlogu pa se jim, sorazmerno z dvigom prispevne stopnje za zaposlene, prispevna stopnja dvigne za 0,79 odstotne točke, na 6 %.

Kmetje, pri katerih je osnova katastrski dohodek od kmetijskih in gozdnih zemljišč v sedanji ureditvi plačujejo prispevek po stopnji 18,78 %. Po predlogu se sorazmerno z dvigom prispevka zaposlenih poviša tudi prispevna stopnja za kmete, in sicer za 2,95 odstotne točke, torej na 21,73 %.

K 2. členu

Ta člen določa uveljavitev in začetek uporabe tega zakona. Zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. januarja 2021.

Člen nadalje določa, da se do začetka uporabe tega zakona uporabljajo določbe obstoječega ZPSV.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

11. člen

Prispevek za zavarovanje za primer bolezni in poškodbe izven dela plačujejo:

1. za vse pravice

- zavarovanci iz 1., 2., 3., 4., 5., 6. in 8. točke prvega odstavka 15. člena zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (v nadaljnjem besedilu: ZZZ) po stopnji 6,36 %

- delodajalci za zavarovance iz 1., 2., in 3. točke prvega odstavka 15. člena in zavarovanci iz 4., 5., 6. in 8. točke prvega odstavka 15. člena ZZZ po stopnji 6,56 %

1.a za vse pravice ne glede na določbo prve alinee 2. točke 48. člena ZZZ

- zavarovanci iz 9. točke prvega odstavka 15. člena ZZZ po stopnji 6,36 %

- Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje za zavarovance iz 9. točke prvega odstavka 15. člena ZZZ po stopnji 6,56 %

2. za pravice do zdravstvenih storitev, povračila potnih stroškov, pogrebnino in posmrtnino

- Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije za zavarovance iz 10. točke prvega odstavka 15. člena, Republika Slovenija za zavarovance iz 15., 16. in 19. točke prvega odstavka 15. člena in zavarovanci iz 20. točke prvega odstavka 15. člena ZZZ po stopnji 5,96 %
(delno prenehala veljati)

3. za zdravstvene storitve in povračila potnih stroškov

- zavarovanci iz 7. in 11. točke prvega odstavka 15. člena ZZZ po stopnji 5,21 %

3a. za zdravstvene storitve in povračila potnih stroškov kmetje, pri katerih je osnova katastrski dohodek od kmetijskih in gozdnih zemljišč, po stopnji 18,78 %

4. za nadomestila, pogrebnino in posmrtnino

- zavarovanci iz 7. točke prvega odstavka 15. člena ZZZ po stopnji 1,15 %
(delno prenehala veljati)

V. PRILOGE

PODPISI POSLANK IN POSLANCEV

- Luka Mesec
- Violeta Tomić
- dr. Franc Trček
- Miha Kordiš
- Nataša Sukič
- Boštjan Koražija
- Željko Cigler
- Primož Siter
- dr. Matej T. Vatovec

t: 01 478 96 49, f: 01 478 98 45, e: ps-levica@dz-rs.si, www.dz-rs.si

